

Landbruksdirektoratet
Postboks 1450 Vika
0116 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Arne Farup, 75547844

Høringsuttalelse - forslag til ny forskrift om tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap

Vi viser til Landbruksdirektoratets høringsbrev datert 02.07.2019, referansenummer 19/27640.

Mål, målgruppe og målstyring

Vi er tilfreds med at direktoratet ønsker å videreføre formålet med tilskuddsordningene for Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) og verdensarvområdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap.

For kontinuiteten i arbeidet er det viktig at tiltakene som det kan søkes om tilskudd til nå videreføres. Det er også bra at mangfoldet av aktuelle tilskuddsmottakere skal være det samme som i den gjeldende forskriften.

Vi ser imidlertid at det er behov for å utvide prioriteringskriteriene, slik at de i større grad samsvarer med kriteriene i gjeldene forskrift. Søknadene må også vurderes opp mot gjeldene planer for området, og i forhold til eventuelle inngåtte avtaler. Dette omtaler vi nærmere under § 3.

De nasjonale forventningene må tilpasses ressursituasjonen i kommunene

I november 2018 levert Landbruksdirektoratet, Riksantikvaren og Miljødirektoratet en utredning til Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet om overføringen av forvaltningen av UKL- og verdensarvområdene fra Fylkesmannen til kommunen i 2020.

I denne forutsetter direktoratene at kommunene i tillegg til å fordele tilskuddsmidler også skal ha ansvar for en rekke oppgaver knyttet til initiering, planlegging, organisering og oppfølging av tiltak i UKL- og verdensarvområdene. Dette forutsettes å skje i samarbeid med grunneiere/drivere og lokale samarbeidsforum.

Et slikt utviklingsarbeid er en langt mer omfattende oppgave enn å forvalte midlene på samme måte som for eksempel SMIL (Spesielle miljøtiltak i jordbruket).

Ressurssituasjonen varierer fra kommune til kommune. Det betyr at de i varierende grad vil være i stand til å handtere de høye nasjonale forventningene som er knyttet til overføringen av forvaltningen av UKL- og verdensarvmidlene.

Nasjonalt og regionalt bør det derfor tas høyde for at kommunenes innsats vil kunne variere fra å forvalte tilskuddsmidlene på samme måte som de forvalter SMIL-midlene, til at de lar midlene inngå i et større utviklingstiltak organisert og fulgt opp av kommunen.

Når forskriften skal fastsettes er det viktig at den både kan fungere som grunnlag for ei rein tilskuddsforvaltning lik SMIL, men også hvis kommunen lar forvaltningen av UKL- og verdensarvmidlene være en del av et større utviklingstiltak som utredningen til de tre direktoratene i realiteten beskriver.

Hvem som kan søke om tilskudd

I motsetning til *Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket* (SMIL) framgår det ikke direkte av denne forskriften hvem som kan søke om tilskudd.

I praksis blir det dermed alle som ønsker å gjennomføre tiltak innenfor UKL- eller verdensarvområdet, og som er i samsvar med tiltakene som er beskrevet under § 3 og formålet under § 1.

For å utløse engasjement og gode tiltak er det bra at «alle kan søke», men det bør likevel vurderes om denne muligheten skal synliggjøres bedre i forskriften.

Til § 3. Utlysing av og kriterier for tildeling av tilskudd

For å gjøre overskrifta mer forståelig, forslår vi at den endres til: ***Utlysing av tilskuddsmidler og kriterier for tildeling av tilskudd.***

Tilskudd til fellestiltak

Forskriftens § 3:

«Kommunen skal lyse ut alle tildelte tilskuddsmidler og fastsette vilkår for tilskudd i samsvar med formålet med tilskuddsordningen, målsettinger i eventuelle planer for området og eventuelle samarbeidsavtaler mellom søker og kommunen».

Dette betyr at en eventuell avsetning av midler til fellestiltak, eller gjennomføring av prosesser fulgt opp av kommunen, må skje som ordinære søknader og som en del av saksbehandlingen av innkomne søknader.

I følge § 7 *Myndighet og klage* skal også tilskudd til fellestiltak saksbehandles av kommunen selv, så fremt tiltakene ikke skal gjennomføres på «*eiendommer som kommunen eier eller drifter*».

Det vil ofte være hensiktsmessig at kommunen står som ansvarlig for fellestiltak. Så langt disse ikke skal gjennomføres på eiendommer som kommunen eier eller drifter, vil kommunen ifølge forskriften

kunne stå både som søker og saksbehandler. Da er det ikke formålstjenlig hvis kommunen må vente til den felles søknadsfristen er utløpt, før den kan søke om tilskudd på vanlig måte.

Et slikt krav er heller ikke hensiktsmessig hvis kommunen etter den ordinære søknadsomgangen ønsker å sette av eventuelle restmidler til fellestiltak. Når det gjelder prosessmidler og andre midler til fellestiltak bør det være tilstrekkelig at kommunen i et notat i Agros forklarer og begrunner avsetningen.

Uavhengig av søknadsfristen bør kommunen derfor etter samråd med det lokale samarbeidsforumet kunne sette av midler til fellestiltak, utarbeidelse av skjøtselsplaner, tilstandsrapporter, prosessmidler og lignende.

Første setning i §3 bør derfor endres til:

Kommunen kan sette av midler til fellestiltak. Øvrige tilskuddsmidler skal lyses ut, og det skal settes vilkår for tilskudd i samsvar med formålet med tilskuddsordningen, målsettinger i eventuelle gjeldende planer for området og eventuelle samarbeidsavtaler mellom søker og kommunen.

Kriterier for tildeling av midler

Utlysning av midler og fastsettelse av vilkår skal ifølge forslaget skje i samsvar med blant annet «målsettinger i eventuelt gjeldende planer for området».

Gjeldende planer for området er imidlertid ikke tatt med når det slås fast hva kommunen skal legge vekt på ved vurdering av søknadene:

«I vurderinger av hvilke søknader og tiltak som skal prioriteres skal kommunen legge vekt på i hvilken grad:

- kostnadene står i forhold til tiltakets mål og antatte effekt*
- tiltaket inngår i et målrettet og langsiktig arbeid som fremmer formålet med tilskuddsordningen»*

I § 3. *Tildelingskriterier* i gjeldene forskrift er «*gjeldene planer for området og eventuelle avtaler mellom Fylkesmannen*» også tatt med som kriterier som søknadene skal vurderes opp mot.

For at verdien av lokale prioriteringer skal tydeliggjøres som kriterier for tildeling av midler, foreslår vi derfor formuleringen i § 3 endres slik:

I vurderinger av hvilke søknader og tiltak som skal prioriteres skal kommunen legge vekt på i hvilken grad:

- kostnadene står i forhold til tiltakets mål og antatte effekt*
- tiltaket inngår i et målrettet og langsiktig arbeid som fremmer formålet med tilskuddsordningen*
- tiltaket er i samsvar med gjeldende planer for området***
- tiltaket er i samsvar med eventuelle inngåtte samarbeidsavtaler***

Til § 4. *Krav til søknad og søknadsfrist*

Vi har ingen innvendinger til at det i forskriften formuleres krav til søknaden.

Det er imidlertid viktig at det elektroniske søknadsskjemaet i Agros også gir kommunene den nødvendige fleksibiliteten til å kunne innhente ytterligere opplysninger.

Ideelt sett bør søknadsskjemaet i Agros legge vekt på å innhente generelle grunnopplysninger som er nødvendig for å kunne behandle søknaden, og opplysninger som i ettertid kan brukes til å hente ut statistikk.

Samtidig bør kommunene, hvis de ønsker det, kunne hente inn ytterligere opplysninger i et lokalt tilpasset skjema som skal fylles ut av søkeren og lastes opp som et vedlegg til søknaden i Agros.

Til § 5. Frist for gjennomføring

I forslaget er denne bestemmelsen endret slik at kommunen kun kan forlenge fristen for gjennomføring «dersom det er nødvendig for å gjennomføre tiltaket».

Samtidig er det i høringsnotatet gitt noen eksempler på hva som kan være grunn til å utsette fristen, og at dette er noe annet enn å videreføre de frie skjønn som dagens forskrift gir fylkesmannen.

Den nye formuleringen er helt grei, men vi oppfatter ikke dette som en innskjerpelse, siden erfaringen viser at alle søknader om utsettelse av fristen er knyttet til noe som er nødvendig for å gjennomføre tiltaket.

Til § 6. Rapportering og utbetaling

Første ledd er i forslaget formulert slik:

«Mottaker av tilskudd skal, på **fastsatt skjema fra Landbruksdirektoratet** (vår utheving), rapportere om måloppnåelse og bruken av tilskuddet til kommunen innen fristen fastsatt i vedtaksbrevet.»

Vi mener at det er viktig å legge opp til en rapportering som både gjør at en lokalt kan hente ut informasjon om det gjennomførte tiltaket i forhold til lokale målsettinger og planer, og at en nasjonalt kan trekke ut informasjon som kan brukes i nasjonal statistikk.

I rapporteringsskjemaet som fastsettes av Landbruksdirektoratet må det derfor være mulig å gjøre lokale tilpasninger.

Tredje ledd, siste setning:

«Bilde skal innsendes der dette er relevant». Bilde er viktig dokumentasjon, og bør i forskriften endres til **bilder**.

Til § 7. Myndighet og klage

Første ledd, andre setning:

«Fylkesmannen fatter vedtak dersom kommunen selv søker tilskudd på eiendommer som kommunen eier eller drifter.»

Ofte er det en velforening eller et grendelag som etter avtale med kommunen står som ansvarlig for tiltak på statlige sikra friluftsområder, andre areal eller bygninger som kommunen har et ansvar for å holde i hevd.

Det bør derfor avklares om fylkesmannen også skal behandle søknaden hvis det er andre enn kommunen står som søker på tiltak «*på eiendommer som kommunen eier eller drifter*».

I så fall kan setningen endres slik:

«Fylkesmannen fatter vedtak når det søkes om tilskudd til tiltak på eiendommer som kommunen eier eller drifter.»

Vi ser at for flere av områdene vil en delt saksbehandling mellom kommunen og fylkesmannen kreve stor grad av koordinering når begge må ta hensyn til at eventuelle tilsagn gis over den samme budsjettammen.

Kommunen bør derfor forberede alle sakene som angår kommunale eiendommer før disse sendes til fylkesmannen for endelig avgjørelse. Sammen med disse sakene må fylkesmannen også få en oversikt som viser den planlagte disponeringen av budsjettammen.

Dette bør kanskje utdypes i § 7 i forskriften.

Med hilsen

Tom Cato Karlsen

Magne Totland
fungerende landbruks- og reindriftsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent